

بررسی سرولوزیک آنفلونزای اسبی در اهواز

• علیرضا قدردان مشهدی (نویسنده مسئول)

دانشیار گروه علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی - دانشگاه شهید چمران اهواز

• مسعود رضا صیفی آباد شاپوری

استاد گروه پاتوبیولوژی دانشکده دامپزشکی - دانشگاه شهید چمران اهواز

• وحید آقاجانی

دانش آموخته دانشکده دامپزشکی - دانشگاه شهید چمران اهواز

تاریخ دریافت: تیرماه ۱۳۸۸ تاریخ پذیرش: دی ماه ۱۳۸۸

تلفن تماس نویسنده مسئول: ۰۹۱۶۶۱۱۳۴۵۰

Email: kianeg 2000@yahoo.com

چکیده

آنفلونزای اسبی یک بیماری حاد، عفونی و بسیار مسری تنفسی است که توزیع جهانی داشته و با واگیری بسیار بالا و مرگ میر کم همراه می باشد. بیماری توسط دو تحت تیپ H_7N_7 و H_7N_8 جنس A ویروس آنفلونزا ایجاد شده و از نظر بالینی با تب، سرفه و ترشحات بینی مشخص می گردد. در مطالعه حاضر وضعیت حضور آنتی بادی بر علیه دو تحت تیپ ویروس آنفلونزای اسبی در ۱۰۰ راس اسب موجود در منطقه اهواز با استفاده از روش HI بررسی گردید. خونگیری از اسب های مورد نظر در حد فاصل دی ماه ۸۳ لغایت تیر ماه ۸۴ صورت گرفت. اسب های مورد مطالعه از هر دو جنس نر و ماده بوده و به سه گروه (زیر ۲ سال، ۲ تا ۱۰ سال و ۱۰ سال به بالا) تقسیم بندی شدند. نتایج این مطالعه نشان داد که از مجموع اسب های تحت بررسی تنها ۲ راس نریان (۸ ساله و ۱۶ ساله) و اجد تیتر پادتن بر علیه تحت تیپ H_7N_8 ویروس بوده اند. در هر دو مورد عیار پادتن، ۱/۶۴ تعیین گردید. با توجه به عدم واکسیناسیون دام های منطقه به نظر می رسد که علت حضور پادتن در این دو راس، آلوگی آنها به ویروس آنفلونزای اسبی بوده است.

کلمات کلیدی: اسب، آنفلونزا، HI، اهواز

Veterinary Journal (Pajouhesh & Sazandegi) No 86 pp: 59-64

A serological survey on equine influenza in Ahvaz

By: Ghadrdan-Mashhadi, A., Department of Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, Ahvaz Shahid Chamran University. (Corresponding Author; Tel: +986113366939) Seifi-Abad Shapoori, M. Department of Pathobiology, Faculty of Veterinary Medicine, Ahvaz Shahid Chamran University. and Aghajani, V. Graduated from the Faculty of Veterinary Medicine, Ahvaz Shahid Chamran University.

Equine influenza is an acute, infectious and highly contagious respiratory disease with worldwide distribution and high morbidity and low mortality. The disease caused by H7N7 and H3N8 subtypes of genus (type) A of influenza virus. The most significant clinical signs of this disease are fever, coughing and nasal discharge. In this study, the presence of antibody against two subtypes of equine influenza virus was studied in 100 horses in Ahvaz region with HI test. Blood samples were collected from January to July 2005. Horses divided to two sexes and three age groups (less than 2 years, 2-10 years and more than 10 years old). The results of this study showed that only two stallion (8 and 16 years old) have had antibodies against subtype of H3N8. The antibody titer in these two cases were 1/64. It was suggested that antibody presence in these two horses due to infection of influenza virus, because the vaccination do not perform in this region.

Key words: Equine, Influenza, HI, Ahvaz

شبکه دامپزشکی استان مبنی بر امکان وجود بیماری در اهواز، هدف از مطالعه حاضر تعیین وجود یا عدم وجود آلوگری در بین اسب های منطقه بود.

مواد و روش کار

نمونه گیری

جهت انجام مطالعه حاضر، در حد فاصل دی ماه ۸۳ لغایت تیر ماه ۸۴ با مراجعته به اسبداری های اطراف اهواز از ۱۰۰ راس اسب موجود در آنها خون گیری به عمل آمد. بدین ترتیب که پس از مراجعه اطلاعات مربوط به هر دام اخذ و پس از مقید کردن اسبان با استفاده از سرنگ و سوزن یک بار مصرف ۱۰ سی سی خون از ورید و داج آنها اخذ می شد. بلافضله پس از خون گیری، خون ها به لوله های آزمایش انتقال می یافت. بر روی هر لوله شماره ای یادداشت می گردید که این شماره معرف هر یک از اسبان نمونه گیری شده بود. پس از اتمام نمونه گیری در اسرع وقت لوله ها به آزمایشگاه میکروبیولوژی دانشکده دامپزشکی اهواز انتقال می یافت.

بررسی آزمایشگاهی

۱- جدادسازی و آماده سازی سرم ها: لوله های حاوی خون به مدت ۱۰ دقیقه و با سرعت ۲۰۰۰ دور در دقیقه سانتریفیوژ شده و سرم های به دست آمده به میکروتیپ های ۱/۵ سی سی (شماره گذاری شده انتقال می یافت. جهت حذف مهار کننده های غیر اختصاصی هماگلوبولیناسیون، سرم های جمع آوری شده پیش از استفاده در آزمایش مانع از هماگلوبولیناسیون (HI) تحت درمان با پریودات پتابسیم قرار می گرفتند. بدین منظور بر اساس دستورالعمل ارائه شده در راهنمای OIE (۱۳) ۱۵۰ میکرولیتر از هر نمونه سرم با ۳۰۰ میکرولیتر محلول

مقدمه

آنفلوآنزای اسپی از جمله بیماری های ویروسی حاد و بسیار مسی است که توزیع جهانی داشته و می تواند با ایجاد همه گیری های وسیع، کفایت و اعتبار اسبداری را در یک منطقه یا حتی یک کشور با خطر مواجه سازد (۱۶، ۱۴، ۹، ۷، ۴). اگر چه این اختلال در بیشتر مواقع با تلفات اندکی همراه می گردد، اما بروز آن به شکل ناگهانی و وسیع به ویژه در اماکن و زمان هایی که اسب ها به صورت متراکم نگهداری می شوند (مثل زمان مسابقات کورس) می تواند باعث بروز مشکلات فراوان برای اسبداران گردد، چرا که در این موقع هر گونه فعالیت ورزشی در اسب تقریباً غیر ممکن بوده (۱۴) و در بعضی مواقع به واسطه پیچیدگی های ایجاد شده امکان بروز تلفات نیز وجود خواهد داشت.

در طول دو دهه گذشته همه گیری های وسیعی از بیماری در مناطق مختلف جهان مشاهده شده است. برای مثال در طی ماه های نوامبر و دسامبر سال ۱۹۹۲ شیوع آنفلوآنزای اسپی (ناشی از تحت تیپ H_3N_8) در اسبان هنگ کنگ و یا در سال ۱۹۹۳ همه گیری های شدیدی از بیماری در چین گزارش شده است (۱۱). در طی سال های ۲۰۰۰ - ۱۹۹۵ نیز موارد تأیید شده ای از بیماری آنفلوآنزای اسپی در کشورهای اروپایی و آمریکا مشاهده گردیده و باعث شده که بعضی از محققین بیماری را در این مناطق اندemic بدانند (۱۱). در تنها مطالعه قابل دسترس در ایران که بر روی ۵۷۸ نمونه سرم اسبان نقاط مختلف اطراف تهران صورت گرفت، ۳۵ درصد موارد نسبت به تحت تیپ H_3N_8 و ۲۳ درصد موارد نسبت به تحت تیپ H_3N_4 واکنش مثبت نشان دادند (۱).

علی رغم آنکه در طی سال های اخیر با موارد مشکوک به بیماری در سطح اسبداری های اهواز برخورد شده اما هیچ گونه تحقیق علمی و مستندی در مورد وجود این بیماری (یا آلوگری به آنفلوآنزای اسپی) در بین اسب های منطقه صورت نگرفته است. با توجه به تاکید مسئولان

ویروس آنفلونزای اسبی را بر اساس جنس نشان می دهد. همانطور که از مطالعه این جدول مشخص می گردد، هر دو اسب مثبت مشاهده شده در این بررسی نبوده اند. به عبارت دیگر $4/5$ در صد از اسبان نر تحت مطالعه، پادتن بر علیه ویروس آنفلونزا را در خون خود آشکار ساختند. در هیچ یک از 56 راس اسب ماده تحت بررسی حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزای اسبی به اثبات نرسید.

بحث

از جمله روش های قابل توصیه جهت شناسایی آلوگی به ویروس آنفلونزای اسبی آزمایش های سروولوژیک است. با استفاده از این روش ها حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزای اسبی پیگیری می گردد. ترتیب زمانی افزایش پادتن ها، متعاقب آلوگی با ویروس آنفلونزا متفاوت بوده و بستگی به آن دارد که آلوگی برای چندین بار اتفاق افتاده باشد. به هر حال و صرف نظر از نوع پادتن های سرم، حضور آنها را می توان در همه گونه های دامی $7 - 3$ روز پس از عفونت با آزمایش های سروولوژیک نشان داد. عیار این پادتن ها در دومین هفته پس از بیماری به حداقل خود می رسد ($9,2$) یکی از روش های سروولوژیک معمول که در شناسایی پادتن های ضد ویروس آنفلونزا به کار می رود روش HI است. در مطالعه حاضر نیز که با استفاده از روش HI صورت گرفت حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزای اسبی در 2 راس (2 درصد) از دام های تحت مطالعه به اثبات رسید.

آنفلونزای اسبی در همه جمیعت های حساس معمولاً به واگیری بالاتر ($9,8$ درصد) و مرگ و میر پایین (کمتر از 1 درصد) منجر می شود (14). برای مثال در همه گیری سال های $94 - 1993$ در چین که منجر به ابتلای $2/2$ میلیون راس اسب گردید تنها 24600 راس از این اسب ها تلف شدند (15)。 در مناطق آندمیک بیماری، عفونت به صورت دائمی در منطقه مطرح بوده و هر چند سال یک بار باعث همه گیری هایی از بیماری می گردد (11)。 در این گونه موارد به واسطه سابقه عفونت طبیعی (با واکسیناسیون) شدت نشانه های بالینی کمتر خواهد بود. برای مثال در یک همه گیری ایجاد شده در بین اسبان واکسینه در هنگ کنگ علی رغم آنکه 75 درصد دام ها از نظر آزمایشات سروولوژیک مثبت ارزیابی شدند، تنها 37 درصد نشانه های بالینی بیماری را آشکار کرده و 0.0 درصد نیز تلف شدند. در این واگیری میزان ابتلاء در اسبان وارد شده از کشور کره جنوبی (که سابقه ای از بیماری در آنها وجود نداشته است) 52 درصد و در اسبان وارداتی از کره شمالی (که بیماری در آنجا شایع بوده) 20 درصد بود (15)。 در مطالعه ای که در سال 1988 بر روی 566 نمونه سرم اسب در کشور نیوزلند صورت گرفت 12 مورد مثبت ثبت گردید اما تمامی این موارد مربوط به دام هایی بود که واکسن دریافت کرده و یا از مادران واکسینه متولد شده بودند (5)。 همانطور که پیش از این گفته شد در تنها مطالعه قابل دسترس در ایران که در سال 1352 و بر روی 578 اسب در تهران صورت گرفت 35 درصد موارد نسبت به تحت تیپ H_7N_7 درصد نسبت به تحت تیپ H_3N_8 واکنش مثبت نشان دادند (1)。 آنچه که از مقایسه ارقام فوق با نتایج حاصل از بررسی حاضر به دست می آید آنست که تعداد اسبان واجد پادتن بر علیه ویروس آنفلونزا در این مطالعه در مقایسه با تعداد

پریودات پتاسیم $16/0$ مولار مخلوط و به مدت 15 دقیقه در دمای 22 ± 2 درجه سانتی گراد نگهداری می گردید. پس از این مدت 150 میکرولیتر محلول گلیسرول 3 درصد به سرم اضافه و انکوباسیون در دمای 22 ± 2 سانتی گراد به مدت 15 دقیقه تکرار می گردید. در مرحله بعد سرم ها به مدت 30 دقیقه در داخل بن ماری 56 درجه سانتی گراد قرار می گرفتند و پس از این مدت تا زمان آزمایش HI (1) یا 2 روز بعد در دمای 4 درجه سانتیگراد نگهداری می شدند.

- آزمایش HI: آزمایش HI با استفاده از 4 واحد هماگلوتینان از پادگن های استاندارد ویروس های آنفلوآنزای اسبی و بر اساس دستورالعمل OIE صورت پذیرفت (13)。 جهت سهولت در انجام این مطالعه و صرفه جویی در مصرف پادگن، ابتدا تمام سرم های درمان شده در رقت $1/2$ (معادل رقت نهایی $1/8$) با احتساب حجم پریودات پتاسیم و گلیسرول افزوده شده) مورد آزمایش قرار گرفتند. سپس از سرم هایی که در این رقت پاسخ HI مثبت داشتند رقت ها متوالی دوتایی تهیه می شد تا عیار نهایی سرم تعیین گردد. پادگن های هماگلوتینین مورد استفاده در این مطالعه شامل سویه های H $VN7$ ($1/56$) و A/eq/Prague/ $1/56$ Werner Eichhorn ($1/63$), A/eq/Miami/ $1/63$ از دانشگاه مونیخ بودند.

- نتایج حاصل از این مطالعه با استفاده از روش های آماری توصیفی مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج

در بررسی حاضر از مجموع 100 راس اسب نمونه گیری شده، 2 راس (درصد) حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزای اسبی را نشان دادند که در هر دو مورد تیتر آنتی بادی بر علیه تحت تیپ H_7N_7 ویروس H_3N_8 بود. ضمن آنکه انجام آزمایش HI با تحت تیپ H_7N_7 در تمامی موارد منفی اعلام بود.

الف- وضعیت حضور آنتی بادی بر علیه ویروس آنفلونزای اسبی در اسیداری های تحت بررسی: در این مطالعه بیشترین تعداد اسب نمونه گیری شده مربوط به اسیداری نیرو بود. در این اسیداری از مجموع 30 راس اسب تحت بررسی تنها در یک راس ($3/30$ درصد) حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزا به اثبات رسید. همچنین در اسیداری مجدد نیز 1 راس ($14/30$ درصد) از مجموع 7 راس اسب نمونه گیری شده، واحد پادتن بر علیه ویروس آنفلونزای اسبی بود. در سایر اسیداری های تحت بررسی انجام آزمایش HI. هیچ گونه اثری از حضور پادتن بر علیه ویروس فوق را مشخص نساخت (جدول 1).

ب- وضعیت حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزای اسبی در اسبان تحت بررسی براساس سن: دام های تحت مطالعه در این تحقیق بر اساس سن به سه گروه کمتر از 2 سال، 2 تا 10 سال و 10 سال به بالا تقسیم شدند. از مجموع 22 اسب کمتر از 2 سال، هیچ یک حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزا را آشکار نساخت. در هر یک از دو گروه سنی دیگر ($2 - 10$ سال و $10 - 15$ سال به بالا) 1 مورد مثبت (به ترتیب $1/96$ درصد و $3/8$ درصد) مشاهده گردید (جدول 2).

ج- وضعیت حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزای اسبی در اسبان تحت بررسی بر اساس جنس: جدول 3 وضعیت حضور پادتن بر علیه

- با توجه به تعداد محدود موارد مثبت (در بررسی حاضر)، بحث در مورد عوامل خطر و نحوه اثر گذاری آنها در این مطالعه مشکل و البته غیر ضروری به نظر می رسد. با این حال توجه و تأکید بر چند نکته مفید خواهد بود:

۱- اگر چه همه گروه های سنی نسبت به آنفلونزا اسی حساس هستند ولی واگیری های بیماری به طور معمول در اسپان زیر ۳ سال اتفاق می افتد(۱۶).

۲- اگر چه در منابع معتبر دامپزشکی اشاره ای به جنسیت به عنوان یک عامل خطر نشده است. ولی در مطالعه حاضر هر دو مورد مثبت نر بوده اند.

۳- احتمال برخورد با بیماری آنفلونزا در زمستان و بهار بیشتر می باشد چرا که در این زمان درجه حرارت پایین محیط و رطوبت بالا، مدت زمان بقا ویروس را افزایش خواهد داد(۱۶). در مطالعه حاضر نیز هر دو مورد مثبت مربوط به دی ماه بوده که علاوه بر تاثیر عوامل فوق می تواند به دلیل نزدیکی به زمان مسابقات سوارکاری اتفاق افتاده باشد.

۴- تراکم از جمله عوامل خطر در ابتلا به آنفلونزا اسی است و گفته می شود که به دنبال سرفه دام های بیمار، اثروسل های واجد ویروس می توانند به فاصله ۳۵ متری (و گاه بیشتر) انتشار یافته (۱۴) و لذا نگهداری متراتکم دام ها در کنار یکدیگر احتمال مواجهه با ویروس را (در شرایط حضور اسب آلوده) افزایش خواهد داد. قابل توجه آنکه در فصل انجام مسابقات سوارکاری در اهواز تعداد قابل توجهی اسب در باشگاه نیرو، هفته ها در کنار یکدیگر و به طور متراتکم نگهداری می شوند.

- در مطالعه حاضر و در هر دو مورد مثبت، حضور آنتی بادی تنها بر عليه تحت تیپ H_3N_2 ویروس آنفلونزا اسی به اثبات رسید. این امر با مطالعات صورت گرفته در سایر نقاط جهان نیز همسویی دارد:

گفته می شود که تمامی همه گیری های آنفلونزا در طی دو دهه گذشته به وسیله سویه های H_3N_2 ویروس ایجاد شده است (۱۴،۱۶). تحت تیپ H_3N_2 بیشتر پنوموتروپیک بوده و باعث بروز بیماری شدیدتری در مقایسه با تحت تیپ H_3N_7 می گردد (۳). از آن جهت که تغییرات جزئی پادگنی در H_3N_2 بسیار بیشتر از H_3N_7 اتفاق می افتد لذا امکان مواجهه با سویه های جدیدتری از H_3N_2 وجود دارد. تغییرات جزئی پادگنی و ایجاد سویه های جدید ویروس نقش با اهمیتی در اپیدمیولوژی بیماری خواهد داشت چرا که سویه های جدید پدید آمده دارای خواص ایمیونولوژیکی متفاوتی از سویه های قدیمی تر بوده و لذا دام هایی که در معرض آن قرار می گیرند به بیماری شدیدتری دچار می شوند (۱۴). برای مثال در همه گیری آنفلونزا اتفاق افتاده در سال های ۱۹۸۷ - ۱۹۸۶ در آفریقای جنوبی، مشخص گردید که تغییرات پادگنی به وجود آمده در ویروس آنفلونزایی که در همان سال در ایالات متحده شایع شده بود، باعث ایجاد سویه جدید و بروز بیماری شدید در آفریقا شده است. بدیهی است که علت شدت بیماری در این حالت، عدم اینمنی اسب ها در مقابل سویه جدید بوده است (۶). در این قسمت توجه به این نکته ضروری خواهد بود که بر اساس نتایج برخی از مطالعات، تحت تیپ H_3N_7 هنوز در جمعیت های اسی فعال

دام های درگیر در سایر کشورهای بسیار اندک می باشد. در مورد دلایل احتمالی این اختلاف نکات زیر قابل طرح خواهد بود:

۱- بیماری در " جمعیت های حساس " با واگیری زیادی همراه بوده و در جمعیت های که سابقه ابتلا (با واکسیناسیون) دارند میزان واگیری کمتر خواهد بود. گزارشاتی مبنی بر موارد انفرادی ابتلا به آنفلونزا بدون انتشار بیماری به سایر دام های گله در دسترس می باشد (۱۱).

۲- مطالعات انجام گرفته در سایر کشور ها عمدتاً در زمان حضور همه گیری (یا مدت زمان کوتاهی پس از آن) انجام شده و لذا امکان آشکار کردن پادتن ها بیشتر بوده است. لازم به یاد آوری است که مطالعات صورت گرفته بر روی عفونت های حاصل از ویروس H_3N_2 نشان می دهد که میزان IgG اختصاصی ویروس به مدت کمتر از ۶۲ روز در خون باقی می ماند. در حالیکه در همین مدت از مقدار IgM سرم (پس از افزایش اولیه) به میزان ۵۰ درصد کاسته می شود. در این مطالعات تقریباً ۱۰ روز بعد از آلدگی، میزان IgA سرم، افزایش بافته و تا روز شست و دوم مقدار آن کاهش زیادی نشان نداده است (۲). همچنین در مطالعات انجام شده در کشور آرژانتین که در پی همه گیری آنفلونزا در آن کشور صورت گرفت بیشتر نمونه های سرمی به دست آمده در فاز حاد بیماری فاقد پادتن بر علیه تحت تیپ H_3N_2 ویروس بودند در حالی که ۷۱/۷ درصد نمونه های اخذ شده در دوره نقاوت، تیتر آنتی بادی نسبت به این تحت تیپ را نشان دادند. بررسی مجدد نمونه های سرمی ۶ ماه پس از آلدگی، نشان داد که تیتر پادتن تنها در ۹ درصد این دام ها وجود دارد (۱۲).

با توجه به مطالعات فوق می توان چنین نتیجه گیری کرد که (با احتمال بسیار ضعیف) یا بیماری در منطقه اهواز اندمیک بوده و یا (به احتمال قویتر) مدت زمان زیادی از آلدگی اسپان نمونه گیری شده، گذشته است. در این قسمت ذکر این نکته لازم به نظر می رسد که از اسپان تحت مطالعه در این بررسی، در دو زمان (دی ماه ۸۳ و تیر ماه ۸۴) نمونه گیری به عمل آمده و ۲ مورد مثبت نیز متعلق به گروه اول (دی ماه ۸۳) بوده اند. لذا این احتمال وجود دارد که اگر تمامی اسپان در یک بار (دی ماه ۸۳) نمونه گیری می شدند شناس مواجه با موارد مثبت (به دلیل احتمال نزدیکی به "زمان خطر") بیشتر می بود. منظور از زمان خطر مدت زمانی است که احتمال مواجه با ویروس برای اسپان مورد نظر وجود داشته است.

با توجه به آنکه بر اساس ادعای اسبداران هیچیک از این ۱۰۰ راس اسب در طی ۳ سال گذشته از استان خارج نشده اند و از طرفی واکسیناسیون نیز در آنها صورت نگرفته، قوی ترین احتمال در مورد منشا آلدگی (و به دنبال آن حضور پادتن در سرم) آنست که اسپان آلدگی از سایر مناطق به استان آورده شده باشند. قابل توجه آنکه اهواز و باشگاه نیرو (که یکی از موارد مثبت متعلق به آنجالست) هر ساله و در فصل زمستان میزبان مسابقات سوارکاری بوده و در این مدت (که می توان آن را زمان خطر به حساب آورد) اسپانی از سایر نقاط کشور پس از طی مسافت های طولانی (که خود یک عامل خطر برای ابتلا به بیماری است (۲)) به اهواز آمده و می توانند به عنوان منشا آلدگی مطرح باشند. ذکر این نکته مفید خواهد بود که در طی چند سال گذشته و در طی برگزاری مسابقات، با موارد مشکوک به آنفلونزا اسی در بین اسپان شرکت کننده در مسابقات برخورد شده است.

جدول ۱- وضعیت حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزا اسبی در اسیداری های تحت بررسی

نام اسیداری	تعداد مثبت	تعداد (درصد) موارد منفی	تعداد کل
نیرو	۱ (٪۳/۳۳)	۲۹ (٪۹۶/۷)	۳۰
کنعانی	۰	۱۵ (٪۱۰۰)	۱۵
سالمی	۰	۱۰ (٪۱۰۰)	۱۰
مجدم	۱ (٪۱۴/۳)	۶ (٪۸۵/۷)	۷
حسن زاده	۰	۱۰ (٪۱۰۰)	۱۰
بهزادی	۰	۱۳ (٪۱۰۰)	۱۳
دماوند	۰	۱۰ (٪۱۰۰)	۱۰
متفرقه	۰	۵ (٪۱۰۰)	۵
تعداد کل	۲ (٪۲)	۹۸ (٪۹۸)	۱۰۰

جدول ۲- وضعیت حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزا اسبی در اسیان تحت بررسی براساس سن

سن	تعداد مثبت	تعداد (درصد) موارد منفی	تعداد کل
کمتر از ۲ سال	۰	۲۲ (٪۱۰۰)	۲۲
۲ تا ۱۰ سال	۱ (٪۱/۹۶)	۵۱ (٪۹۸/۰۴)	۵۲
۱۰ سال به بالا	۱ (٪۳/۸)	۲۵ (٪۹۶/۲)	۲۶
تعداد کل	۲ (٪۲)	۹۸ (٪۹۸)	۱۰۰

جدول ۳- وضعیت حضور پادتن بر علیه ویروس آنفلونزا اسبی در اسیان تحت بررسی براساس جنس

جنس	تعداد مثبت	تعداد (درصد) موارد منفی	تعداد کل
نر	۲ (٪۴/۵)	۴۴ (٪۹۵/۵)	۴۴
ماده	۰	۵۶ (٪۱۰۰)	۵۶
تعداد کل	۲ (٪۲)	۹۸ (٪۹۸)	۱۰۰

- influenza outbreak in South Africa. *Arch Virology*, 106: 159-164.
- 8- Madic, J.; Martinovic, S.; Naglic, T.; Hajsig, D; and Cvetnic, S. (1996) Serological evidence for the presence of A/equine-1 influenza virus in unvaccinated horses in Croatia. *Veterinary Record*, 138: 68.
- 9- Murphy, F. A.; Gibbs, E.P.; Horzinek, M.C. and Studdert, M.J. (1999) *Veterinary Virology*. 3th ed. Academic press, USA, pp: 36, 161-162, 463-464.
- 10- Newton, J. and Munford, J.A. (1995) Equine influenza in vaccinated horses. *Veterinary Record*, 136: 495-496.
- 11-Newton, J.R.; Park, A.W; and Wood, J.L.N. (2004) *Maximizing the benefits of vaccination against equine influenza*. www.IVIS.org/ special-books/lekeux/daly/chapter-Frm.asp?LA=1.
- 12- Nosetto, E.; Pecoraro, M.; Galosi, M. and Massone, R. (1989) Isolation of an equine influenza virus strain and epizootiological study of the 1985-66 outbreak in Argentina revue. *Scientifique et Technique Office International des Epizooties*, 8(1): 123-128. Abstract: Vet cd.
- 13- OIE Standard commission (2004) *Equine influenza. Manual of standards for diagnostic tests and vaccines*. 5thed. World Organization for Animal Health. www.OIE. Int/eng/normes/mmanual/A-00083.htm.
- 14- Radostits, O.M.; Gay, C.C.; Hinchcliff, K.W. and Constable, P.D. (2007) *Veterinary Medicine*, 10th ed, Saunders/Elsevier, Philadelphia, pp: 1322- 1328.
- 15- Shortridge, K.F.; Chan, W.H. and Cuna, Y. (1995) Epidemiology of the equine influenza out break in china, 1993-94. *Veterinary Record*, 13: 160-161.
- 16- Wilkins, P.A.; Williams, K. and Del Piero, F.D. (2009) *Equine influenza virus*. In: Smith, B.P. (Ed). Large Animal Internal Medicine. 4rd ed. Mosby/Elsevier, USA. 543- 545.

می باشد (۸، ۹). ضمن اینکه اهمیت بالینی حضور آن به خوبی مشخص نشده است (۸).

- بطور خلاصه و بر اساس نتایج این بررسی به نظر می رسد که:
- ۱- تحت تیپ H_3N_8 ویروس آنفلونزای اسبی حداقل برای مدت زمانی محدود در منطقه حضور داشته است.
 - ۲- احتمالاً تحت تیپ H_7N_7 ویروس آنفلونزای اسبی در مدت زمان مشابه در منطقه وجود نداشته است.
 - ۳- به احتمال بسیار کم ویروس آنفلونزای اسبی یک مشکل آندمیک در منطقه است.
 - ۴- اما با احتمال بیشتر در مطالعه حاضر منشا آلودگی اسبان وارد شده به استان بوده اند.

منابع مورد استفاده

- ۱- هنگذر، رضا (۱۳۵۲) بررسی وجود آنفلوآنزای اسب در ایران و ارتباط سرولوژیکی با آنفلوآنزای انسان، پایان نامه دکترای عمومی دامپزشکی از دانشگاه تهران، شماره ۳۲۷.
- 2- Beech, J. (1991) *Equine respiratory disorders*. Lea and Febiger, USA, pp: 161-167.
- 3- Beveridge, W.B. Mahaffey, L.W. and Rose, M. A. (1965) Influenza in horses. *Veterinary Record*, 77: 57-59.
- 4- Easterday, B. C. (1992) *Influenza*. In: Castro, A. E. and Heuschele, W. P. (Eds.). *Veterinary Diagnostic Virology*. 5th ed. Saunders company, United State of America. pp: 169-171.
- 5- Horner, G. and Ledyard, A. (1988) A serological survey for equine influenza in New Zealand. *New Zealand Veterinary Journal*, 36(4): 205- 206.
- 6- Kawaka, Y.; Bean, W.; Webster, R. G. and Powell, D. G. (1988) Origin of the A/equine/Johannesburg/86(H3N8) virus: Antigenic and genetic analysis of equine -2 influenza A hemagglutinins. *Equine Infectious Disease*, 47- 50.
- 7- Kawaka, Y. and Webster, R. G. (1989) The first known equine